

بیش از ۹۷۹ میلیون یورو «تعهدات ارزی ایفاننده» داریم!

کج کارکردهای دلار ۴۲۰۰ تومانی

محمود نوری به

سیاست اختصاص ارز دولتی به واردات کالاهای اساسی با وجود ایجاد بستر برای رانت و فساد و نقدهای فراوانی که بر آن وارد بود، حذف نشد تا جایی که وعده مسئولان برای نظارت بیشتر و تخصیص ارز دولتی تنها برای واردات کالاهای اساسی نیز محقق نشد و به تازگی رئیس دفتر رئیس جمهور گزارش داده است که یک میلیارد دلار ارز دولتی که برای واردات دارو و کالاهای اساسی پرداخت شده بود، گم شده است. محمود واعظی، در نامه‌ای به وزرای صنعت، جهاد کشاورزی، بهداشت و کار خوستار توضیح درباره «تعهدات ارزی ایفاننده در ریافت کنندگان ارز واردات دارو و کالاهای اساسی» شده است.

بر اساس این نامه، مبلغ ۹۷۹ میلیون و ۲۵۶۹ یورو «تعهدات ارزی ایفاننده» وجود دارد که حدود ۴۸ میلیون و ۹۰۹ هزار یورو مربوط به کالاهای اساسی و ۱۳۰ میلیون یورو مربوط به دارو است. در این نامه اعلام شده که ۱۰ شرکت واردکننده دارو و ۱۰ شرکت واردکننده کالاهای اساسی، بخشی از کالاهایی را که برای وارد کردن آنها ارز دولتی دریافت کرده بودند به کشور وارد نکرده‌اند. در پیوست این نامه همچنین از بانک مرکزی خواسته شده است که گیرندگان این ارزها را به سازمان تعزیرات حکومتی معرفی کنند.

در همین زمینه سعید نمکی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز ۲۵ تیر ماه اعلام کرد که برخی

واردکنندگان، دو میلیون یورو ارز دولتی برای واردات استنت (فنر) قلب در ریافت کرده، اما به جای آن کابل برق وارد کرده و فرار کرده‌اند. عدم شفافیت دولت در انتشار فهرست کالاهای وارد شده با ارز ۴۲۰۰ تومانی، حاشیه‌ها و شائبه‌های فراوانی ایجاد کرده، اما هنوز مشخص نیست که این ارز صرف واردات چه کالاهایی می‌شود؟

ابهام در اطلاع‌رسانی

چندی پیش شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا از ۴۲۰۰ تومانی برای واردات کالاها را مورد بررسی قرار داد که نتیجه آن ادامه این سیاست دولت برای واردات کالاهای اساسی بود. از سوی دیگر مقرر شد که بانک مرکزی در راستای افزایش شفافیت در ارائه این ارز، فهرست شرکت‌های دریافت‌کننده ارز دولتی را هر ماه اعلام کند که بر اساس این فهرست از ابتدای سال جاری تا ابتدای تیرماه به بیش از ۱۱ هزار و ۲۰۰ شرکت ارز دولتی اختصاص یافته است. اما اطلاعات ارائه شده فقط مختص به نام شرکت‌ها، کدملی افراد و میزان ارز ارائه شده است و در مورد کالاهای وارد شده با این ارز مطلبی منتشر نمی‌شود. ارزی که بانک مرکزی با وجود شفاف‌سازی و انتشار اطلاعات اولیه در مورد آن مدعی است، هنوز مشخص نیست که صرف واردات چه کالاهایی می‌شود؛ زیرا این پرسش همچنان بدون پاسخ مانده است که اگر ارز ۴۲۰۰ تومانی با نظارت کامل صرف واردات کالاهای اساسی شده، پس چرا قیمت کالاهای اساسی در همین بازه

زمانی افزایش قابل توجهی داشته است؟ به عبارت دیگر اهداف دولت از اختصاص ۱۴ میلیارد دلار از منابع ارزی کشور به واردات کالاهای اساسی که ثابت قیمت آنها در بازار بود، به علت نبود هیچ‌گونه نظارتی از جانب دولت بر نحوه توزیع کالاهای اساسی، نه تنها محقق نشده بلکه براساس گزارش اخیر مرکز آمار، برخی از این کالاها نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش قیمت ۵۰ تا ۱۳۰ درصدی را نیز تجربه کرده‌اند.

آمارها نشان می‌دهد اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردات کالاهای اساسی نه تنها به معیشت مردم کمکی نکرده، بلکه خود موجب ایجاد گرانی افسارگسیخته و نارضایتی عمومی شده است. در همین زمینه براساس محاسبات اقتصادی و با توجه به پیشنهادهای سازمان برنامه و بودجه و همچنین مرکز پژوهش‌های مجلس برای حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی و بازپرداخت مابه‌التفاوت دلار ۴۲۰۰ و دلار نیمایی به صورت یارانه نقدی یا کالایی به مردم، در صورت حذف ارز ترجیحی قیمت محصولات اساسی نه تنها افزایش نخواهد یافت، بلکه با حذف رانت اختصاص یافته و رقابتی شدن واردات، قیمت این کالاها کاهش نیز می‌یابد.

چرا دلار ۴۲۰۰ تومانی حذف نمی‌شود؟

رئیس کل بانک مرکزی در این زمینه عنوان کرد که در سه ماهه نخست سال جاری تنها پنج میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردات اختصاص یافته که

دو میلیارد دلار آن مربوط به دارو بوده و اگر دارو را کنار بگذاریم، فقط سه میلیارد دلار دیگر باقی می‌ماند که رقم زیادی نیست بخواهیم به خاطر آن، شوک قیمتی در بازار داشته باشیم. البته رقمی که در بودجه ۹۸ برای واردات کالاهای اساسی پیش‌بینی شده بود، ۱۴ میلیارد دلار بود که با این حساب، بیش از ۳۵ درصد ارز دولتی، تخصیص داده شده است. دولت نیز مدعی است که اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردات کالاهای اساسی در جهت جلوگیری از ایجاد تورم در این کالاها است. اما کارشناسان معتقدند ارائه ارز ۴۲۰۰ تومانی برای واردات کالاهای اساسی در شرایط تحریم، فرآیند دشوار فروش نفت و ارزآوری کشور، هزینه سنگینی را برای دولت ایجاد می‌کند. زیرا بانک مرکزی باید ارز را با نرخ بی‌سابقه‌ای تر برای واردکنندگان تأمین کند، ضمن اینکه کالاهای غیرمشمول دلار ۴۲۰۰ تومان، با وجود ۳ برابر شدن نرخ ارز، تورم ۹۸ درصدی را پشت سر گذاشتند؛ در حالی که این عدد برای کالاهای اساسی ۴۰ درصد بود.

از سوی دیگر، همانطور که از سوی مسئولان بانک مرکزی اعلام شده، با توجه به ارائه ارز ۴۲۰۰ تومانی و کنترل بازار در سال گذشته، این بانک نه تنها از خرید و فروش دلار سود نداشته، بلکه بیش از فروش ارز، خرید داشته است.

این موضوع را عبدالناصر همتی، خطاب به کسانی گفت که دولت را عامل اصلی افزایش قیمت ارز می‌دانند معتقدند که دولت در مواردی با برنامه‌ریزی راگران می‌کند. البته وی در مورد زمان یکسان‌سازی نرخ ارز نیز تأکید کرده است که «هول اقتصاد حکم می‌کند که نرخ ارز یکسان‌سازی شود، من نیز معتقدم تکنرخی شدن ارز بسیار مطلوب است، اما در شرایط فعلی و تحریم‌ها بهترین گزینه برای حمایت از اقشار مختلف وجود نرخ‌های متفاوت است. اطمینان می‌دهم که شرایط کشور هر گاه از جنگ اقتصادی خارج شود به سمت تکنرخی می‌رویم.» آنچه در این بین در ابهام دارد، این نکته است که چرا با وجود ارز چند نرخی که توزیع رانت مشهود را به دنبال دارد، سیاستگذار تأکید دارد که تداوم این روند به سود اقشار کم‌درآمد جامعه است؟ و اینکه چرا مشخص نشده که فرصت‌های رانتی موجود به واسطه این سیاست چه میزان سود را برای کسانی که به نهادهای تصمیم‌گیر دسترسی دارند ایجاد می‌کند؟

رانت توزیع ۱۷/۵ میلیارد دلار برای واردات کالاهای اساسی
بر اساس گزارش رسمی بانک مرکزی، در سال ۹۷ میانگین نرخ ارز

رسمی معادل ۴۲۰۰ و میانگین قیمت بازار آزاد معادل ۱۰ هزار و ۱۸۰ تومان بود که شکاف بین این اعداد را رقم ۶۵۸۰ تومانی تشکیل می‌داد که این عدد در واقع رانت نهفته به ازای هر دلاری که برای واردات کالاهای اساسی تخصیص داده شده است. در صورتی که این رانت برای کل دلارهای تزریق شده محاسبه شود حاصل آن ۱۱۵ هزار میلیارد تومان است. سیاست دولت بر این قاعده بود که برای تخفیف ۵۸ درصدی تورم کالاهای اساسی، به ازای هر درصد، نزدیک به ۲ هزار میلیارد تومان هزینه کند، اما در عمل هزینه بالای تخفیف هر درصد تورم، به دلیل وجود رانت و فساد این سیاستگذاری فشار زیادی را بر اقتصاد کشور وارد کرد. البته در این محاسبه، گوشت قرمز و مرغ در تورم کالاهای اساسی در نظر گرفته نشده که به آنها نیز دلار ارزان تخصیص داده شده که اگر افزایش قیمت آنها نیز لحاظ شود، هزینه تخفیف هر درصد تورم، بیش از این خواهد بود.

وعده کاهش چشمگیر قیمت کالاهای وارداتی

وزیر صمت در تازه‌ترین اظهار نظر خود گفته است در ماه‌های آینده قیمت کالاهایی که به واردات بستگی دارند به دلیل کاهش نرخ ارز کاهش قیمت چشمگیری خواهند داشت. رضارحمانی با تأکید بر اینکه جهت‌گیری کلی وزارت صمت، محدود کردن واردات و تقویت ظرفیت‌های تولید است، عنوان کرد که نبود نقدینگی، بی‌ثباتی رویه‌ها و قیمت مواد اولیه از جمله مشکلات سر راه تولید کنندگان است، ولی متأسفانه نظام تأمین مالی تولید کنندگان محدود ۹۰ درصد وابسته به بانک است و می‌توان این مشکل را بزرگ‌ترین تفاوت ایران و دنیا برشمرد؛ زیرا دیگر کشورهای از طریق بازار سرمایه در رفع نیازهای مالی تولید کنندگان گام برمی‌دارند. بر این اصل به دنبال یافتن و ایجاد منابع مالی دیگری به غیر از بانک‌ها، برای تأمین مالی تولید کنندگان هستیم، واز آن میان می‌توان به بازار سرمایه و صندوق‌های سرمایه‌گذاری اشاره کرد.

استعلام از بانک مرکزی و گمرک درباره تخصیص ارز دولتی

سخنگوی کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی در گفتگو با ایسنا دونرخی بودن ارز را موجب ایجاد رانت و فساد دانست و گفت که این کمیسیون منتظر دریافت استعلامات از بانک مرکزی و گمرک درباره تخصیص ارز دولتی است. بهرام پارسی با اشاره به اینکه بعد

۱۰ شرکت واردکننده دارو و ۱۰ شرکت واردکننده کالاهای اساسی، کالاهایی را که برای وارد کردن آنها ارز دولتی دریافت کرده بودند رابه کشور وارد نکردند

از چند نرخی شدن ارز شکایاتی به کمیسیون اصل ۹۰ رسید که به آن ورود کردیم و سال گذشته استعلامی از بانک مرکزی درباره میزان ارزهای تخصیص داده شده اعم از ارز نیمایی و ارز دولتی صورت گرفت، گفت که البته آنها اطلاعاتی در اختیار ما گذاشتند دریافت کنندگان از ۶ ماه فرصت داشتند تا کالای مورد نظرشان را وارد کشور کنند. سال گذشته این موضوع کاملاً قابل رسیدگی نبود زیرا زمان زیادی از تخصیص ارز نگذشته بود. اما در حال حاضر استعلامی از بانک مرکزی در مورد ارزهای تخصیص یافته، میزان ارز، نوع ارز و نوع کالای وارد شده صورت گرفته و همزمان از گمرک کشور نیز استعلام شده که چه کالاهایی طی این مدت وارد و ترخیص شدند و براساس چه ارزی بوده است که می‌توان با بررسی و تطابق آنها به نتیجه رسید که ارزهای اختصاص داده شده در راستای واردات کالای مربوطه بوده و در جهت مربوطه هزینه شده یا خیر؟

وی عنوان کرد که بر اساس اطلاعات ما از مراجع نظارتی، بخش زیادی از ارزهای تخصیصی خروجی نداشتند که بدانیم در آن راستا هزینه شده‌اند یا خیر و این نگرانی وجود دارد که تخلفاتی صورت گرفته باشد، البته در این باره بعد از بررسی کامل اطلاع‌رسانی خواهد شد. تعدادی از افراد متخلف در این زمینه کاملاً حرفه‌ای شده و یاد گرفته‌اند پیش‌فکتورهایی بیاورند که قیمت واقعی کالا نشان را با چند برابر نشان می‌دهد و مابقی ارز دریافتی را به گونه دیگری هزینه می‌کنند. انتظار ما از نهادهای نظارتی هم این است که یاد بگیرند چگونه با این افراد سودجو و مفسد برخورد کنند.

به این ترتیب به نظر می‌رسد که این شرایط بانک مرکزی باید شفافیت خود را در ارائه اطلاعات مرتبط با ارز ۴۲۰۰ تومانی برای واردات افزایش دهد و باینکه با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، یارانه را به صورت مستقیم روی محصولات آورده و اقلام را با قیمت پایین‌تری به مردم ارائه کند تا سوءاستفاده‌هایی نظیر واردات کالاهای غیر ضروری و فروش کالاهای اساسی با قیمت ارز آزاد مانند گذشته صورت نپذیرد.

عبدالباقی شرفی رییس شورای شهر کیش هم در این نشست با بیان اینکه رتقاء وضعیت بندر صیادی کیش هدف اصلی بر گزار این نشست است گفت: نصب امکانات آتش نشانی روی اسکله، اختصاص زمین برای سردخانه و فروشگاه، افزایش پارکینگ‌های شناور برای قایق‌ها، تجهیز پارکینگ خشکی به امکانات شستشوی قایق‌ها، تخلیه اسکله از شناورهای توقیفی و اختصاص انشعاب برق برای شناورها از جمله مطالبات تعاونی صیادان کیش بود که در جلسات با شورای شهر مطرح شده است. وی افزود: تعیین تکلیف وضعیت دفتر تعاونی صیادان نیز از دیگر مواردی است که تعاونی صیادان پیگیری می‌کند و با توجه به رویکرد مثبت تیم مدیریتی شرکت توسعه و مدیریت بندر و فرودگاه‌های منطقه آزاد کیش این مطالبات در دست بررسی است. رییس تعاونی صیادان کیش هم در این نشست با تقدیر از اقدامات انجام شده، در گزارشی نیازهای بندر صیادی را مطرح کرد. در ادامه علی عرب مدیرعامل شرکت توسعه و مدیریت بندر و فرودگاه‌های منطقه آزاد کیش با تشریح بخش‌هایی از اقدامات انجام شده در سال گذشته گفت: تأمین مطالبات صیادان یکی از برنامه‌های اصلی این شرکت است و در جهت رفع مشکلات و کمبودهای این حوزه در بازدید که بعد از عید نوروز از اسکله صیادی انجام شد، آسفالت بازوهای بندر، تعویض سایبان اسکله، ساخت پارکینگ خشکی، ارتقاء سیستم سوخت رسانی و نصب تجهیزات آتش‌نشانی و اطفا حریق برای طراحی و اجرا در دستور کار قرار گرفت. وی در خصوص افزایش زیرساخت‌های بندر صیادی و تکمیل امکانات این حوزه، برنامه‌های آتی خود را اعلام و تصریح کرد: شرکت توسعه و مدیریت بندر و فرودگاه‌ها آمادگی لازم را دارد تا در صورت درخواست سرمایه‌گذار برای ساخت کارخانه یخ‌ساز، زمین در اختیار وی قرار دهد. علی عرب در خصوص دیگر موارد مطرح شده اظهار داشت: در خصوص انتقال شناورهای توقیفی موضوع در دست اقدام است و اجرای طرح تردد با کارت شناسایی داخل اسکله با هدف ایجاد امنیت بیشتر در حال بررسی است. وی افزود: در حال تأمین اعتبار لازم برای پارکینگ شناور هستیم و در خصوص ساختمان آذاری تعاونی صیادان نیز برای ادامه فعالیت با حداقل هزینه با این تعاونی قرارداد بسته می‌شود. گفتنی است در این نشست قلی‌نژاد مدیرکل بندر کیش، فرزند شادی رییس بندر صیادی و عبدالرحیم قاسم‌نژاد مدیر تعاونی صیادان کیش هم حضور داشتند.

گزارش ویژه

با حمایت بخش خصوصی و سازمان منطقه آزاد کیش صورت گرفت

ایجاد رهگذر ارتباطات و حمل و نقل توریست به بندر کنگ

در دیدار مجید ملانوروزی، معاون گردشگری سازمان منطقه آزاد کیش با ایوب زارعی شهردار بندر کنگ ظرفیت‌های گردشگری این بندر بررسی شد. به گزارش ایلنا؛ مجید ملانوروزی معاون گردشگری این سازمان به همراه گروهی از مسئولان و مدیران زیر مجموعه گردشگری پنجشنبه ۲۷ تیر طی سفر دو روزه با مسئولان بندر کنگ دیدار و از ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های موجود گردشگری این بندر بازدید کرد. ملانوروزی در این بازدید با بیان اینکه ظرفیت‌های گردشگری خوبی در این بندر مهیا است گفت: ارتباط و تعامل میان منطقه آزاد کیش و بندر کنگ موجب بهره‌مندی از ظرفیت‌هایی چون صنایع دستی بومی، موسیقی‌های محلی و همچنین آئین و آداب و رسوم بندر، لنگه در قالب شب‌های فرهنگ می‌شود. وی همچنین حمل و نقل توریست از جزیره

کیش به بندر کنگ و بخش‌های بوم‌گردی را ظرفیت ویژه‌ای برشمرد و گفت: از رهگذر ارتباطات و حمل و نقل توریست کیش، با کمک و حمایت بخش خصوصی و همکاری سازمان منطقه آزاد کیش، بخشی از گردشگران رami توان به بازدید از این منطقه تاریخی تشویق کرد که این امر موجب توسعه صنعت گردشگری در استان می‌شود. ایوب زارعی شهردار بندر کنگ نیز ضمن ابراز خرسندی از حضور مسئولان کیش و توجه ویژه آنها به امر گردشگری در استان به خصوص امور انجام شده در کنگ گفت: با توجه به بافت تاریخی چند صد ساله بندر کنگ، که بافت بسیار ارزشمند و منسجم حاشیه شمالی خلیج فارس محسوب می‌شود و مطالعات تخصصی در خصوص معماری شهرسازی خلیج فارس انجام شده است و مصوبه شورایی معماری و شهرسازی را دریافت کرده‌ایم و همچنین در

روند توسعه به سمت حاشیه جنوبی خلیج فارس نیز گسترش یابد. مسئول مرکز سرمایه‌گذاری و توسعه گردشگری کنگ همچنین تعریف مسیر گردشگری کیش به بندر کنگ، تورگردی کنگ و تعبیه کانترهای گردشگری در هتل‌های کیش، مشارکت در همایش‌ها و جشنواره‌ها و همچنین ارائه محصولات بومی از جمله شیرینی‌های محلی به بازار کیش را در این نشست پیشنهاد داد.

گفت: امیدوارم زیرساخت‌های موجود و اموری که در دستور کار قرار گرفته است زمینه‌ساز ایجاد مسیر گردشگری بین جزیره کیش و بندر کنگ شود. رحمانی مسئول مرکز سرمایه‌گذاری و توسعه گردشگری کنگ نیز با بیان اینکه در سطح غرب استان هر مزگان در حال زیرساختی‌های لازم برای جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی هستیم گفت: امیدوارم این

حال حاضر نیز در طراحی‌های معماری شهر تأکید ما بر این بوده است معماری بنا همگن با اقلیم، فرهنگ منطقه باشد. وی افزود با نگاه همه جانبه اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی در حوزه‌های معماری شهرسازی، پرونده ثبت جهانی برای کنگ در دستور کار قرار گرفت و انجام شد. زارعی گفت: پیشنهاد ایجاد پژوهشکده خلیج فارس و باستان‌شناسی زیر آب را به سازمان میراث فرهنگی ارائه دادیم و کارگاه سه روزه آن نیز در سطح بین‌المللی و با هدف آموزش چگونگی حفاظت از میراث زیر آب کشور با حضور مسئولان میراث فرهنگی، سه تن از متخصصان یونسکو و ۳۰ نفر از باستان‌شناسان کشور برگزار شد. شهردار بندر کنگ افزود: در حال حاضر نیز پیشنهاد ایجاد مدرسه علوم و فنون دریایی را نیز به وزارت آموزش و پرورش ارائه شد و در مرحله طراحی است. زارعی در پایان این نشست